

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**

dr Wojciech R. Wiewiórowski

Warszawa, dnia 22 listopada 2010 r.

DIS/DEC- 1284/46005,46009/10

dot. [...]

DECYZJA

Na podstawie art. 138 § 1 pkt 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r., Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.) oraz art. 12 pkt 2, art. 18 ust. 1 pkt 1 i art. 22 w związku z art. 7 pkt 5, art. 23 ust. 1 pkt 1, art. 25 ust. 1, art. 26 ust. 1 pkt 4 i art. 41 ust. 1 pkt 3a) i 4) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r., Nr 101, poz. 926 z późn. zm.), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie wniosku P. Sp. z o.o. o ponowne rozpatrzenie sprawy zakończonej decyzją Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych z dnia 10 września 2010 r., nr DIS/DEC-1098/36246/10, wydanej w stosunku do L. Sp. z o.o., uchylenie zaskarżonej decyzji w całości i umorzenie postępowania,

umarzam postępowanie odwoławcze w niniejszej sprawie.

Uzasadnienie

W dniu 10 września 2010 r. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję nr DIS/DEC-1098/36246/10, nakazującą L. Sp. z o.o., zwanej dalej Spółką, usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych, poprzez:

1. Sformułowanie klauzuli zawierającej oświadczenie o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych przez L. Sp. z o.o., P. Sp. z o.o. i T. S.A. w celach marketingowych i statystycznych oraz dla celów analiz rynkowych, znajdujące się na formularzu rejestracyjnym opatrzonym znakami towarowymi „[...]” i „[...]”, w taki sposób, aby zapewnić osobie wypełniającej ten formularz opcjonalność (możliwość wyboru) w kwestii wyrażenia zgody na przetwarzanie jej

danych osobowych przez P. Sp. z o.o. i T. S.A., w terminie 14 dni od dnia, w którym niniejsza decyzja stanie się ostateczna.

2. Dopelnianie wobec tzw. „[...]” obowiązku informacyjnego, o którym mowa w art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą, zgodnie z którym w przypadku zbierania danych osobowych nie od osoby, której one dotyczą, administrator danych jest obowiązany poinformować tę osobę, bezpośrednio po utrwaleniu zebranych danych, o: 1) adresie swojej siedziby i pełnej nazwie, a w przypadku gdy administratorem danych jest osoba fizyczna - o miejscu swojego zamieszkania oraz imieniu i nazwisku, 2) celu i zakresie zbierania danych, a w szczególności o odbiorcach lub kategoriach odbiorców danych, 3) źródle danych, 4) prawie dostępu do treści swoich danych oraz ich poprawiania, 5) uprawnieniach wynikających z art. 32 ust. 1 pkt 7 i 8, w terminie od dnia, w którym niniejsza decyzja stanie się ostateczna.
3. Zgłoszenie aktualizacji zbioru danych osobowych o nazwie „Z.” (księga rejestrowa nr [...]) w zakresie dotyczącym zbierania danych do zbioru z innych źródeł niż osoba, której dane dotyczą, w terminie 14 dni od dnia, w którym niniejsza decyzja stanie się ostateczna.

oraz umarzającą postępowanie w zakresie nieprawidłowości usuniętych przez Spółkę w toku postępowania.

W dniu [...] września 2010 r. do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynął, złożony w terminie, wniosek P. Sp. z o.o., zwanej dalej P., o ponowne rozpatrzenie sprawy zakończonej decyzją Generalnego Inspektora nr DIS/DEC-1098/36246/10, uchylenie zaskarżonej decyzji w całości i umorzenie postępowania.

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy pełnomocnik P. podniósł, że:

1. Zaskarżona decyzja powinna zostać skierowana nie tylko do L. Sp. z o.o., ale również do P. Sp. z o.o. i T. S.A. Zasadą obowiązującą bowiem na gruncie przepisów o ochronie danych osobowych jest przypisanie odpowiedzialności z tytułu przestrzegania przepisów ustawy administratorowi danych.
2. W stanie faktycznym, w którym wydana została przedmiotowa decyzja, dochodzi do gromadzenia danych osobowych uczestników programu lojalnościowego [...] jednocześnie przez trzy podmioty działające jako administratorzy danych osobowych: L. Sp. z o.o., P. Sp. z o.o. i T.S.A. W konsekwencji każdy z tych podmiotów odpowiada samodzielnie za wykonanie wszystkich obowiązków ciążących na administratorze danych. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych nie może skierować decyzji nakazowej – według swojego uznania – do

administratora danych albo do podmiotu przetwarzającego dane na zlecenie. W każdej sytuacji, w toku postępowania dowodowego, powinien on bowiem ustalić, który z podmiotów zaangażowanych w proces przetwarzania danych dopuścił się naruszenia przepisów o zabezpieczeniu danych, a następnie do tego właśnie podmiotu skierować odpowiednią decyzję.

3. Przedmiotowa decyzja została skierowana do podmiotu, któremu nie można przypisać odpowiedzialności za naruszenie prawa w takim zakresie, jak to czyni decyzja. Wszystkie trzy podmioty pełniące rolę administratorów danych ponoszą bowiem odpowiedzialność za wykonanie obowiązków związanych z ukształtowaniem treści zgody na przetwarzanie danych osobowych oraz za wykonanie obowiązku informacyjnego związanego z gromadzeniem danych osobowych. Tym samym kierując decyzję z dnia 10 września 2010 r. wyłącznie do Spółki w sposób wadliwy dokonano ustalenia stron postępowania administracyjnego, naruszając tym samym uprawnienia P. oraz T. S.A. do czynnego udziału w postępowaniu (art. 10 KPA).
4. Status strony postępowania administracyjnego nie wynika z czynności procesowej organu prowadzącego to postępowanie, ale z przepisów prawa, na podstawie których ten status jest ustalany. Dla kwalifikacji P. jako strony postępowania pozostaje więc bez znaczenia okoliczność pominięcia tego podmiotu przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych.
5. Program lojalnościowy [...] jest przedsięwzięciem o charakterze marketingowym. Udział konsumenta w programie jest jego samodzielną decyzją. Podjęcie decyzji o nieuczestniczeniu w programie nie pozbawia konsumenta jakichkolwiek świadczeń, które chciał uzyskać od podmiotów prowadzących program, a także nie wpływa na warunki otrzymywania tych świadczeń. Tym samym uczestniczenie lub nie w programie nie wpływa na dostępność konsumenta do świadczeń na rynku, które pochodzą od P. Nie ma więc mowy o „wymuszeniu” udzielenia zgody na przetwarzanie danych.
6. W treści formularza przystąpienia do programu lojalnościowego [...] w sposób wyraźny zamieszczono oświadczenie, którego treścią jest wyrażenie zgody na przetwarzanie danych osobowych. Kwestionowana zgoda jest wyraźna i nie stanowi elementu innego oświadczenia, a także ma charakter wyraźny i wszystkie jej aspekty są jasne dla przeciętnego konsumenta – zgoda wskazuje administratorów danych, cel, zakres przetwarzania danych oraz wszelkie inne aspekty istotne z punktu widzenia osoby wyrażającej zgodę, a jednocześnie jest kompletna i nie odsyła do innych dokumentów. Nie ulega więc wątpliwości, że stosowana tzw. klauzula zgody na przetwarzanie danych osobowych czyni zadość wymogom sformułowanym przez prawo oraz orzecznictwo sądowe.

7. Żaden z obowiązujących przepisów prawa nie nakłada na administratorów danych wspólnie zbierających dane osobowe obowiązku zapewnienia możliwości wyboru w klauzuli zgody na przetwarzanie danych osobowych, jeśli dane mają być przetwarzane przez różne podmioty.
8. Program lojalnościowy [...] jest przedsięwzięciem o charakterze marketingowym, którego zasady są ustalane przez podmioty organizujące tenże program. Program został pomyślany jako pewna całość, spójna pod względem założeń i kosztów prowadzenia. Nie należy przy tym do właściwości Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych ocena zgodności tychże założeń z obowiązującymi przepisami prawa.

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zważył co następuje:

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy pełnomocnik P. przedstawił argumenty, które w jego opinii mają świadczyć o tym, że decyzja Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych z dnia 10 września 2010 r., nr DIS/DEC-1098/36246/10, powinna zostać wydana nie tylko wobec L. Sp. z o.o., ale także wobec P. Argumenty te mogą być jednak brane pod uwagę tylko w odniesieniu do niektórych uchybień stwierdzonych w toku kontroli przeprowadzonej w Spółce i stanowiących przedmiot postępowania zakończonego wydaniem ww. decyzji. Tymczasem żądanie pełnomocnika P. odnosi się do całej zaskarżonej decyzji, pomimo że część ustalonych nieprawidłowości w procesie przetwarzania danych, objętych przedmiotem postępowania, w żaden sposób nie dotyczy działalności P. Przykładem takiej nieprawidłowości jest nie wskazanie przez Spółkę w zgłoszeniu zbioru danych osobowych o nazwie „Zbiór danych osobowych uczestników programu [...]” (księga rejestrowa nr [...]), że dane do zbioru są zbierane także z innych źródeł niż osoba, której dane dotyczą.

Nie kwestionując przedstawionych przez pełnomocnika P. argumentów wskazać jednakże należy, że pełnomocnik składając wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy zakończonej decyzją z dnia 10 września 2010 r., nr DIS/DEC-1098/36246/10, nie wziął pod uwagę, że Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wszczął wobec P. w dniu [...] lipca 2010 r. postępowanie administracyjne (pismo nr [...]), którego przedmiotem objęte zostało m.in. uchybienie w procesie przetwarzania danych osobowych polegające na niezapewnieniu osobom wypełniającym formularz rejestracyjny w programie [...] swobody przy składaniu oświadczenia o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych przez P. Co więcej, w dniu [...] października 2010 r. została wydana decyzja nr [...], w której Generalny Inspektor nakazał P. sformułowanie klauzuli zawierającej oświadczenie o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych przez L. Sp. z o.o., P. Sp. z o.o. i T. S.A. w celach

marketingowych i statystycznych oraz dla celów analiz rynkowych, znajdującej się na formularzu rejestracyjnym w programie [...] (dostępnym na stronie internetowej [...]), w taki sposób, aby zapewnić osobie wypełniającej ten formularz opcjonalność (możliwość wyboru) w kwestii wyrażenia zgody na przetwarzanie jej danych osobowych przez P.I Sp. z o.o. i T. S.A., w terminie 14 od dnia, w którym niniejsza decyzja stanie się ostateczna. Tym samym wobec P. wydana została taka decyzja, jakiej wydania domagał się jej pełnomocnik w złożonym wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. Należy także w tym miejscu wskazać, że na każdym etapie postępowania zakończonym wydaniem decyzji z dnia [...] października 2010 r., nr [...], P. miał zapewnioną możliwość skorzystania z uprawnień wynikających z art. 10 KPA. W konsekwencji nie można zgodzić się z twierdzeniem pełnomocnika P., że naruszone zostały uprawnienia P. do czynnego udziału w postępowaniu.

Z uwagi na fakt wydania wobec P. w dniu [...] października 2010 r. decyzji nr [...], należy uznać, że w niniejszej sprawie P. nie przysługuje przymiot strony postępowania. Przyjęcie przeciwnego stanowiska skutkować powinno bowiem wydaniem wobec P. kolejnej decyzji nakazującej sformułowanie klauzuli zawierającej oświadczenie o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych w taki sposób, aby zapewnić osobie wypełniającej formularz przystąpienia do programu lojalnościowego [...] opcjonalność (możliwość wyboru) w kwestii wyrażenia zgody na przetwarzanie jej danych osobowych przez P. i T. S.A. W obrocie prawnym funkcjonowałyby zatem dwie decyzje zawierające ten sam nakaz skierowany do tego samego podmiotu, co w świetle obowiązujących przepisów KPA jest niedopuszczalne. Konsekwencją uznania, że podmiot wnoszący o ponowne rozpatrzenie sprawy nie jest stroną postępowania, jest wydanie decyzji o umorzeniu postępowania odwoławczego. Zgodnie bowiem ze stanowiskiem przyjętym przez Naczelny Sąd Administracyjny w uchwale z dnia 5 lipca 1999 r., OPS 16/98 (ONSA z 1999 r., Nr 4, poz. 119) „Stwierdzenie przez organ odwoławczy, iż wnoszący odwołanie nie jest stroną w rozumieniu art. 28 KPA, następuje w drodze decyzji o umorzeniu postępowania odwoławczego na podstawie art. 138 § 1 pkt 3 KPA”.

Należy w tym miejscu podkreślić, że zarówno zaskarżona decyzja, jak i decyzja z dnia [...] października 2010 r., nr [...], wydane zostały po przeprowadzeniu czynności kontrolnych, odpowiednio w Spółce i w P. Kontrola przeprowadzona w każdym z tych podmiotów uzasadniała wszczęcie postępowania (i w konsekwencji wydanie decyzji) wyłącznie wobec tego podmiotu, którego dotyczyła kontrola. Materiał dowodowy zebrany w toku kontroli przeprowadzonej w L. Sp. z o.o. dał podstawę do wydania decyzji nakazującej usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych m.in. poprzez sformułowanie klauzuli zawierającej oświadczenie o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych w taki sposób, aby zapewnić osobie wypełniającej

formularz przystąpienia do programu lojalnościowego [...] opcjonalność (możliwość wyboru) w kwestii wyrażenia zgody na przetwarzanie jej danych osobowych przez P. i T. S.A. oraz dopełnianie wobec tzw. „[...]” obowiązku informacyjnego, o którym mowa w art. 25 ust. 1 ustawy. Natomiast ustalenia kontroli przeprowadzonej w P., dotyczące przetwarzania danych osobowych uczestników programu lojalnościowego [...], uzasadniły sformułowanie w decyzji wydanej wobec P. wyłącznie nakazu odnoszącego się do klauzuli zgody na przetwarzanie danych osobowych.

Na marginesie tych rozważań wskazać również należy, że pełnomocnik P. kwestionując decyzję z dnia 10 września 2010 r., nr DIS/DEC-1098/36246/10, wypowiada się także w imieniu T. S.A. z siedzibą w Warszawie, pomimo braku pełnomocnictwa do reprezentowania tego podmiotu.

Ustosunkowując się do pozostałych kwestii podniesionych we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy należy wskazać, że przedstawione przez pełnomocnika P. argumenty, że klauzula zawierająca oświadczenie o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych przez L. Sp. z o.o., P. Sp. z o.o. i T. S.A. w celach marketingowych i statystycznych oraz dla celów analiz rynkowych, znajdująca się na formularzu rejestracyjnym w programie lojalnościowym [...], spełnia wymogi wynikające z przepisów o ochronie danych osobowych, nie zasługują na uwzględnienie. Przede wszystkim należy podkreślić, że sposób interpretacji pojęcia zgody został wskazany w orzecznictwie sądów administracyjnych. W szczególności, w wyroku z dnia 11 kwietnia 2003 r., sygn. akt II SA 3942/02, Naczelny Sąd Administracyjny wskazał, że „w przypadku oświadczenia woli dotyczącego różnych celów przetwarzania (...) zgoda winna być wyrażona wyraźnie pod każdym z tych celów przetwarzania”. W przedmiotowej sprawie nie budzi wątpliwości, że kwestionowane oświadczenie dotyczy przetwarzania danych osobowych uczestnika programu lojalnościowego [...] w różnych (odrębnych) celach, a w szczególności w celach marketingowych T. S.A. i w celach marketingowych P. W konsekwencji należy uznać, że dla zapewnienia prawidłowości wskazanego oświadczenia niezbędne jest umożliwienie osobie, która je składa, swobodnego wyrażenia woli w przedmiocie zgody na przetwarzanie jej danych, np. poprzez zapewnienie opcjonalności (możliwości wyboru), w szczególności wówczas gdy dane mają być przetwarzane przez różne podmioty. Brak swobody podczas wyrażania zgody na przetwarzanie danych osobowych czyni oświadczenie woli wadliwym (art. 82 i nast. Kodeksu cywilnego).

W świetle ww. wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego twierdzenie pełnomocnika P., że żaden z obowiązujących przepisów prawa nie nakłada na administratorów danych wspólnie zbierających dane osobowe obowiązku zapewnienia możliwości wyboru w klauzuli zgody na przetwarzanie danych osobowych, jeśli dane mają być przetwarzane przez różne podmioty, nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy. W ustawie o ochronie danych osobowych nie

ma bowiem żadnego przepisu, który zawierałby regulacje odnoszące się do przetwarzania przez kilku administratorów danych osobowych. Zastosowanie w takiej sytuacji znajdują zatem zasady ogólne, które są interpretowane następnie przez orzecznictwo i doktrynę. W niniejszej sprawie, jak wyżej wskazano, sposób rozumienia pojęcia zgody został przedstawiony w przywołanym wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Bez znaczenia dla oceny zgodności kwestionowanej klauzuli z przepisami o ochronie danych osobowych jest również podnoszony przez pełnomocnika P. fakt, że uczestnictwo w programie lojalnościowym [...] nie wpływa na warunki, na jakich konsument może nabyć towary lub usługi świadczone przez P. Brak takiego wpływu nie może bowiem uzasadniać przetwarzania danych osobowych w sposób naruszający przepisy o ochronie danych osobowych.

Wbrew twierdzeniu pełnomocnika P., Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych nie dokonuje oceny założeń, na których opiera się program lojalnościowy [...], pod kątem ich zgodności z obowiązującymi przepisami prawa. Generalny Inspektor, jako organ do spraw ochrony danych osobowych, bada natomiast, czy przetwarzanie danych zebranych w związku z funkcjonowaniem ww. programu odbywa się zgodnie z przepisami o ochronie danych osobowych.

W tym stanie prawnym i faktycznym Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych rozstrzygnął jak w sentencji.

Decyzja jest ostateczna. Na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych w związku z art. 53 § 1 i art. 54 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. Nr 153, poz. 1270 z późn. zm.), od niniejszej decyzji stronie przysługuje prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, w terminie 30 dni od dnia doręczenia niniejszej decyzji, za pośrednictwem Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych (na adres: ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa).